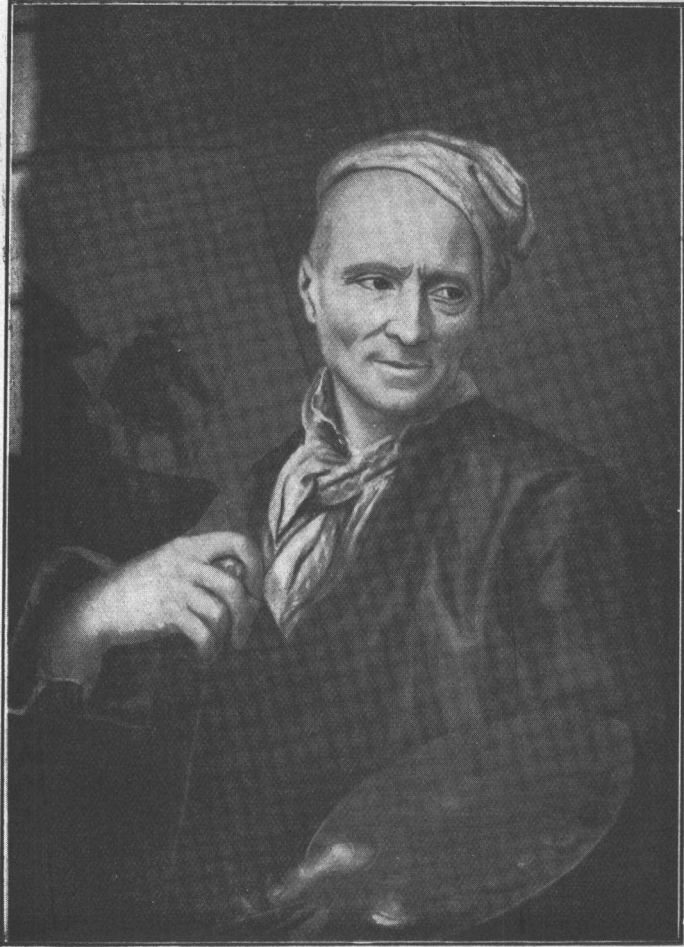

Afb. I.

PORTRET VAN J. GAREMIJN DOOR NOËL

(Stedelijk Museum van Schoone Kunsten te Brugge)

Het Leven van Jan Garemijn.

Joannes Antonius Garemijn werd op 15 April 1712, te Brugge geboren, als zoon van Franchois en van Magdalena Missiaens. Den dag zelf zijner geboorte, werd hij in St. Salvators, zijne parochiekerk gedoopt. Zijn peter was een genaamde Petrus Grillon en zijne meter, Antonia Missiaens (1).

De ouders Garemijn-Missiaens behoorden tot de kleine burgerij der stad. Niettegenstaande onze opzoekingen, konden we geen vaste inlichtingen over de familie Missiaens ontdekken, wat vermoeden laat dat moeder Garemijn van geringe afkomst was. We weten dat de meter, Antonia Missiaens heette, en waarschijnlijk de zuster van Garemijn's moeder was, terwijl Jan Missiaens, wellicht hare broeder, na het overlijden van vader Garemijn tot voogd der minderjarige kinderen aangesteld werd.

Vader Garemijn was kuiper van beroep. Eerst sedert 1709 als meester in het ambacht opgeschreven, wordt hij reeds in 1710 en later opnieuw in 1715 als "zorger" t. t. z. bestuurslid van zijn ambacht vermeld. Hij werkte met twee knechten, wat in dien tijd slechts bij de bestbeklante kuipers het geval was.

Vader Frans Garemijn was de jongste van twee broeders en twee zusters. De oudste Emmanuel, was priester en in 1726 kapelaan bij de St. Donaas hoofdkerk te Brugge, terwijl de andere, Jozef, als ontvanger van tolrechten te Lilloo bij Antwerpen in bediening was. Van de twee zusters was de eene, Joanna, jonge dochter, terwijl de andere, Anthoinette, kantwerkster van beroep

(1) Zie doopakte in *Bijlagen*, II, Oorkonden, n^o I.

en geestelijke dochter van roeping, bij gelegenheid het afleggen van dooden bezorgde. Zij woonde op kamer bij een zekere Joanna Ceteries, ergens in de volksbuurt van St. Anna, toen zij den 10 Februari 1725 overleed en een nalatenschap aan meubels en huisgerief ten bedrage van slechts 94 lb. 7 sch. en half grooten naliet (1).

Het gezin Garemijn-Missiaens telde drie kinderen: Frans, de oudste, Jan de tweede zoon en latere schilder, en eindelijk een dochter Anna, die tot haar dood in 1789 Jans huishouden bezorgde. De ouders Garemijn bezaten geen vast vermogen en de heele familie moest van de opbrengst van vaders arbeid leven.

Ook was het een ware ramp die het jonge gezin trof, toen vader Frans Garemijn den 26 Februari 1716 ten grave gedragen werd. Wel trachtte de jonge weduwe den kuiperswinkel met behulp der twee knechten voort te zetten, maar reeds in 1719 moest zij het onmogelijke dier poging inzien en het ambacht opgeven (2).

Intusschentijd kon de moeder, misschien door voorpraak van haren schoonbroeder-kapelaan, haren oudsten zoon Frans als koraal in de St. Donaas-kerk plaatsen, terwijl Jan, slechts vijf jaar oud, naar de schrijfschool gestuurd werd.

De levensberichter van J. Garemijn, P. Ledoulx (3), weet te vermelden dat het kind op school onmiddellijk door een ongemeene teekenlust uitmunte. Geen boek, geen blad bleef door hem gespaard; overal krabbelde hij, tot groot vermaak van zijne schoolmakers, een menigte grillige figuurtjes en verraadde aldus reeds de teekendrift die zijn geheele leven zou beheerschen.

(1) Deze inlichtingen zijn genomen uit den staat van goederen van Anthoinette G., die zich op het stadsarchief te Brugge (Staten van goederen, 2^e reeks, n° 8361) bevindt.

(2) De inlichtingen over het kuipersberoep van vader Garemijn en den handel der weduwe zijn genomen uit de rekeningen van het Kuipersambacht op het Rijksarchief te Brugge (Fonds der Ambachten n° 180).

(3) Zie *Bijlagen*, I, Boekenschouw, n° 1.

Toen hij nauwelijks zeven jaar oud was, trokken zijne teekeningen de aandacht van den beeldhouwer Rochus Aerts, die dikwijls bij hem aan huis kwam. Deze laatste, die naam verworven had met het uitvoeren van het grafschrift en het borstbeeld van Olivier De Wree in de Onze Lieve Vrouwekerk te Brugge, werd getroffen door de vaardigheid evenzeer als door de teekendrang van den knaap. Hij verkreeg van moeder Garemijn de toelating om het onbetwistbaar talent van haren zoon te vormen en gaf hem de eerste stelselmatige teekenlessen.

Deze eerste lessen zouden niet lang duren. Weldra bood zich aan den knaap een gunstige gelegenheid voor eene regelmatige vakkundige opleiding. Immers, reeds in 1717 hadden enkele brugsche kunstenaars op aandringen van Jozef Vande Kerckhove regelmatige teekenlessen ten hunne huize beginnen geven. In 1719 was daaruit een vastomlijnd ontwerp van teekenschool met afzonderlijk lokaal gegroeid; de Poortersloge (thans het lokaal der Rijksarchieven in de Academiestraat) werd tot dit doel door de stad ter beschikking gesteld, en op 1 Januari 1720 werd er onder het bestuur van Jozef Vande Kerckhove de eerste teekenschool met vast ingerichte klassen geopend (1).

Indien we P. Ledoulx mogen vertrouwen, zou de knaap de lessen op deze "*Vrije Oefenschool voor Teekenen en Schilderen*" hebben gevolgd, van af zijn negende jaar, in 1721, tot zijn twaalfde, in 1724.

In dit laatste jaar, overleed de ziel en de inrichter van de teekenschool, Jozef Vande Kerckhove, leerling van Erasmus Quellin, dewelke in den vreemde zijn aangeboren schildersgaven vervolmaakt had en eervol onder de brugsche meesters van zijn tijd vermeld wordt. Zijn groote eeretitel is ongetwijfeld zijn ijver in de opleiding

(1) Over de Poortersloge, vgl. Bon A. VAN ZUYLEN VAN NYEVELT, *Het staatsarchief te Brugge*, in *Het Belgisch staatsarchief van 1919 tot 1930*. Brussel, 1930.

der jongere kunstenaars, en bepaaldelijk de stichting der teekenschool, die zoozeer zijn werk geworden was, dat ze met hem verdween. Want, wel belastte men, bij ontstentenis aan een brugsche kracht, den antwerpschen kunstschilder N. Schalck, met de opvolging van den overleden inrichter, maar na korte maanden ging deze pas aangestelde bestuurder zich te Duinkerke vestigen en de *Vrije Oefenschool voor Teekenen en Schilderen* moest in 1724, hare deuren sluiten, tot bekware krachten in de heroprichting zouden voorzien.

Met dit alles stond de twaalfjarige Garemijn, in 1724, voor een zware hindernis in zijne kunstopleiding. Zijne jonge jaren en de zeer beperkte middelen zijner moeder stelden hem in de onmogelijkheid om elders de noodige verdere opleiding te gaan zoeken. Zijne teekendrift liet hem evenwel geen rust, en noopte hem tot het benutten van elke gelegenheid tot meerdere ontwikkeling. Misschien door bemiddeling van den beeldhouwer R. Aerts, kwam hij in betrekking met den beeldhouwer Hendrik Pulinx, die zich de opleiding van den knaap aantrok (1). Zeer grooten invloed zal deze leermeester daarbij op den jongen leerling niet hebben gehad, want al bezat Pulinx een waar kunstenaarstalent, toch was Garemijn in de ziel te uitsluitend schilder om volledig in het teekenen van een beeldhouwer op te gaan.

Het verwondert dan ook geenszins te vernemen dat Garemijn weldra Pulinx verliet om bij Lodewijk De Roose, een kortrijksch schilder die zich te Brugge was komen vestigen in de leer te gaan. Bij de behoefte, waarin zijne moeder verkeerde, is het wellicht mogelijk dat de jonge knaap bij zijn leermeester trachtte naast de lessen, een kleinigheid te verdienen. In elk geval, weten we dat hij reeds op zestienjarigen leeftijd, in 1728, voor eigen rekening een altaarstuk schilderde voorstel-

(1) Over H. Pulinx, vgl. M. SELSCHOTTER, *Henri Pulinx, sculpteur brugeois, 1698-1781*. — Ann. Emul. 1930, blz. 1-35. — Zie ook volgende hoofdstuk *Bijlagen*, I, Boekenschouw, n° II.

lende *Christus aan het Kruis*. Deze eersteling schijnt niet bewaard gebleven, en een meesterstuk zal het niet geweest zijn, voornamelijk daar de jonge schilder nog niet zijn eigen weg gevonden had.

Dit zou eerst met het jaar 1730 het geval beginnen worden. Van dit tijdstip immers dagteekent zijne kennismaking met den ieperischen schilder Jakob Beernaert.

Deze laatste "die veel portraiten maekte en die een bijzondere manier hadde van geestige conversatien te schilderen" (1) was dit zelfde jaar te Brugge komen wonen en zou later Mathias De Visch bij het heroprichten der teekenschool helpen. P. Ledoulx, die wellicht de inlichtingen uit den mond van zijn leermeester zelf vernam, vertelt hoe Garemiijn "ziende de aengename manier en goust van coloris" van Beernaert, zoo sterk onder den indruk ervan kwam dat "hij hem grootelijk mede vervoorderde, jae selfs daer naer heeft blijven behouden het gloeiend en warme couleur, waerop hij daernaer deze aengename manier heeft veraugmenteed."

Toen Garemiijn kennis met Beernaert maakte, was hij achttien jaar oud, de ouderdom waarop de beginnende ontplooiing der eigene krachten aan duurzamen invloed onderworpen is. P. Ledoulx vermeldt dat Garemiijn een heel jaar met zijn leermeester samenwerkte, wat wel beteekenen zal dat hij er regelmatige en ijverige leerling geweest is. In werkelijkheid, is de latere ontwikkeling van den brugschen meester ten grooten deele de vervolmaking van den schilderstrant waarvan Beernaert hem de geheimen ontsluierte, wat wel het beste bewijs is van den duurzamen invloed door den leperling op zijn leerling uitgeoefend.

Met dit jaar leerlingschap mag men de kunstopleiding van den brugschen meester als voleindigd beschouwen, in dien zin dat hij de bezielende weg van aangepasten

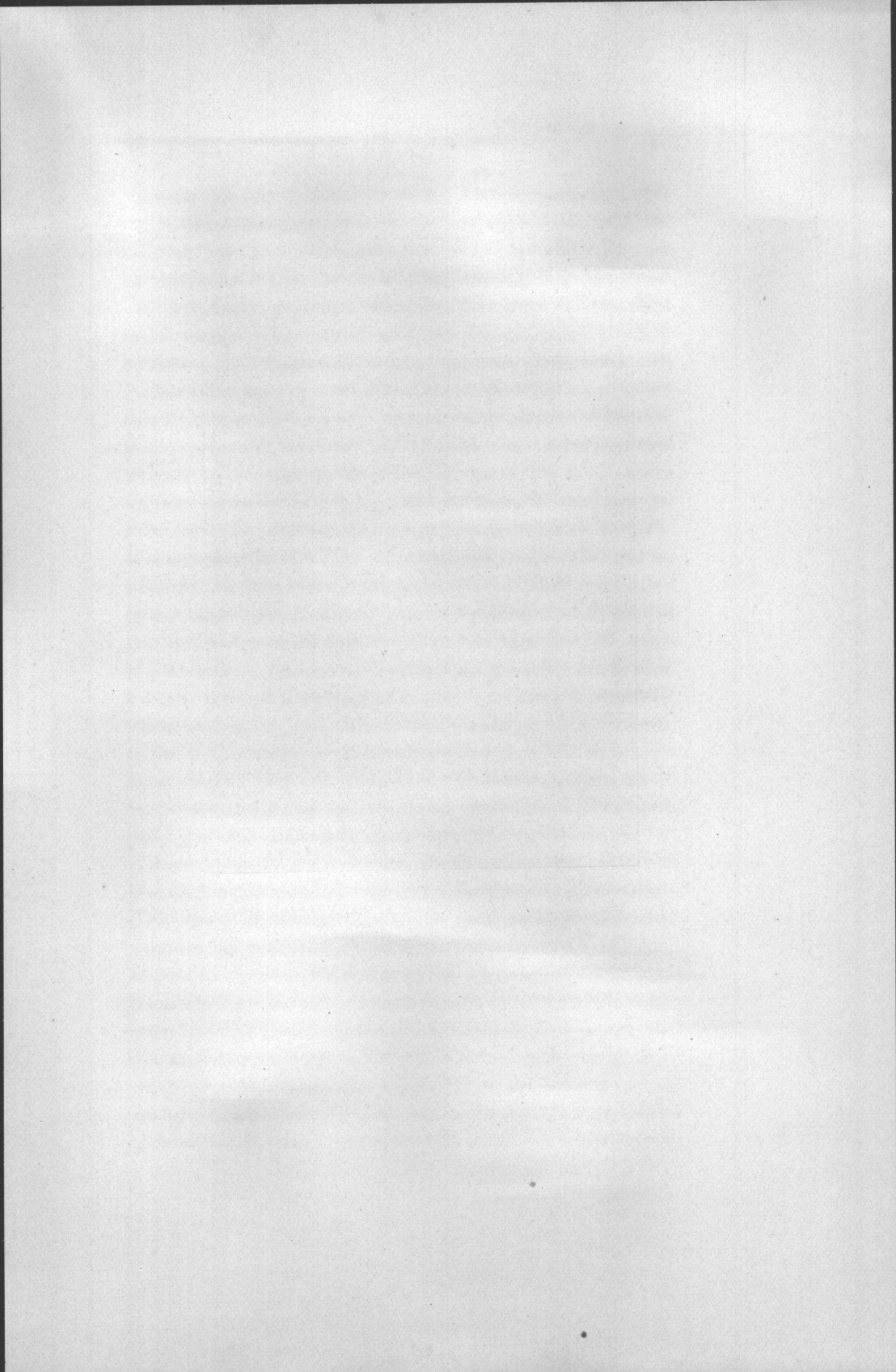
(1) P. LEDOULX, o. c., f° 120.

trant gevonden had. Wat hij later nog bijleert zal de schilder aan de verworven beginselen onderwerpen en aan zijn persoonlijke trant aanpassen. Zijne vaardigheid, zijn talent, zijne geoeffendheid zullen voortaan de leidende stuwkrachten van zijn kunstpogen blijven.

Zelfs wanneer M. De Visch, na eene lange reis in het buitenland, zich in 1732 te Brugge kwam vestigen en er tusschen hem en Garemijn een nauwe vriendschap ontstond, mag de eerste aan zijn tien jaar jongeren vriend wel veel schoons uit Italie en Parijs hebben laten zien, maar dit ter elfder uur bekende zal op den jongen meester van geen beginselmatige invloed meer zijn.

Uit de rijke verzameling kunstschetsen, die De Visch uit het buitenland medebracht, zal Garemijn de sierlijkheid der italiaansche school leeren kennen en zich dit zuidersch bestanddeel, vooral in de landschappen, zoo eigen maken dat het later in vele zijner werken een onfaalbaar persoonlijk kenmerk verkrijgt, maar wat De Visch te Parijs aan afbeeldingen van de werken der fransche kleinmeesters verzameld had, moet Garemijn wel met voorliefde hebben bestudeerd, want die luchtige en streelende tafereelen stemden zoo geheel met zijn persoonlijke voorkeur overeen, dat de jonge meester er vol begeestering een ideaal in zal gezien hebben. Mag derhalve zijn vriendschap met De Visch niet van beginselmatige beteekenis geweest zijn, toch moet ze een diepen invloed op hem hebben uitgeoefend.

M. De Visch maakte inderdaad onmiddellijk grooten opgang te Brugge, en bleek weldra een bezieler van de plaatselijke kunst te zijn. Aangemoedigd door Beernaert, Garemijn, de gebroeders Maelfait, Van Heecke, Van Wallegghem, Petit, den zoon Van den Kerckhove en de Harne, richtte hij in 1735 ten zijnen huize een kunstschool op. In 1739 werd die school, als voorzetting van de verdwenen "Vrije Oefenschool" onder den fransch-italiaanschen pronknaam van "Academie van Teeken-

Afb. II.

TEEKENING (1739)

(M^w J. De Raauw te Brugge)

Schilder- en Bouw-Konsten " heropgericht. Bovendien belegde hij onder de benaming " caravananen ", vriendschappelijke bijeenkomsten van kunstenaars, waar de aanwezigen met een zilveren medaille van den h. Lukas om den hals, op gulhartige wijze den avond doorbrachten. Ieder jaar, vierde die gulhartigheid hoogtij op den naamdag van den h. Lukas, patroon der schilders. Zooveel jolijt zou echter niet lang duren, want zooals Ledoux weet te vermelden, hielden deze bijeenkomsten op " als de baetzuchtigheid begon de overhand te krijgen, waardeur de liefde en de eendracht is verflauwd geworden ".

Intusschentijd, met de aanmoediging van De Visch en bevoordeeld door zijn sterk in den smaak vallenden schilderstrant, zag Garemijn weldra de bestellingen toestroomen. Kerken, geestelijke en wereldlijke instellingen, gilden, adel, hogere burgerij, allen vonden den weg naar zijn werkplaats. De bestellingen kwamen talrijk : uit Brugge vooral, uit de naburige steden zooals Gent, Kortrijk, Brussel eveneens, uit het buitenland zelfs. De behoeftige kuiperszoon was tot beroemd en welstellend kunstschilder geworden.

Misschien heeft hij weleens den drang naar het vaderland der kunstenaars, naar Italië gevoeld, en had hij het gewild, hij bezat toen de middelen om eraan te voldoen. Doch de gevierdheid die hem te Brugge was komen streelen, niet minder dan zijne gehechtheid aan moeder en zuster die bij hem waren blijven wonen, zullen hem van het reizen weerhouden hebben. Zijn weg lag ten andere elders ; met alle vezels van zijn ziel zat hij zoo diep aan zijne geboortestad gehecht, dat hij een der eersten haar schilderachtig kunstschoon ontdekt en op doek gebracht heeft.

Het tijdperk van 1732 tot 1765 heeft in Garemijn's leven geen geschiedenis. Het was een aanhoudend ontwerpen, teekenen, schilderen, een bestendig ver-

beteren en vervolmaken van zijn talent tot de volle ontplooiing gekomen. Het was de gelukkige tijd, zonder zorg om de dagelijksche behoeften, en met het vreugdevol bewustzijn van steeds vaster meesterschap over het penseel.

In 1765, kwam de gevierde Mathias De Visch te overlijden, en met hem verdween niet alleen voor Garemijn de jarenlange trouwe vriend maar tevens voor de academie de ervaren en offervolle bestuurder. Om in die zware opvolging te voorzien waren aller oogen op Garemijn, de beroemdste onder de brugsche schilders, gericht, en al behoorde hij niet tot het leeraarskorps, bijna onmiddellijk werd hij als bestuurder of "professeur principael", zooals dit ambt toen heette, aangesteld. Op 1 Mei 1765 trad hij zijn nieuwe bediening aan.

Met het bestuurschap van de academie, begon voor Garemijn een bijzonder lastig tijdperk. Niettegenstaande de snelheid waarmede hij zijne schilderijen kon afpenseelen, vergden de talrijke bestellingen heel zijn tijd en nu de tijdroovende beslommeringen van het bestuursambt zijne werkkraft voor een groot gedeelte kwamen opeischen, zag hij zich genoodzaakt gedurende de nachturen aan den arbeid te blijven, want de beste uren van den dag moesten aan de academie gewijd worden.

Alleen de ijzeren gezondheid, de onvermoeibare werkkraft en de verbluffende vaardigheid van Garemijn maakten hem deze krachtinspanning mogelijk. Met den dag nam de werkkraft van den reeds vijftigjarigen kunstenaar af, en na tienjarig koortsachtig arbeiden nam hij op 22 Maart 1775 ontslag als bestuurder en leeraar aan de academie.

Intusschentijd had Garemijn een gevoelig verlies ondergaan door het overlijden van zijne moeder. Zijne zuster Anna bleef het huishouden bezorgen, met de hulp van een dienstmeid, Francisca Achtergael; maar ook zij overleed den 23 Oktober 1789.

De gevierde meester stond aldus op zeven en zeventig jarigen ouderdom alleen op de wereld. Op 2 Mei 1791 — hij was toen volle 79 jaar oud — trad hij in het huwelijk met zijn dienstmeid, de pas vier en twintig jarige Francisca-Theresia Achtergael, boeredochter van Dudzeele (1). Dit laattijdig en onevenwichtig huwelijk schijnt niet gelukkig geweest te zijn.

Inderdaad, op 6 April 1796 werd een zoon geboren, maar de jonge moeder liet hem als natuurlijk kind op haar meisjesnaam en onder den doopnaam Jan Jozef in het register van St. Donaas inschrijven (2), en deed hem vervolgens bij haren broeder te Dudzeele opvoeden. Op 5 Januari 1798 (16 Nivôse, jaar VI) werd een tweede zoon geboren, die, bij afwezigheid wegens ziekte van den wettigen vader, op den burgerstand onder den naam François-Jean Garemijn ingeschreven werd (3). Eindelijk zou nog op 17 September 1799 (eerste aanvullende dag, jaar VII) een derde kind geboren worden, aangegeven op naam van Marie-Anne (4).

Enkele maanden voor die laatste gebeurtenis, op 23 Juni 1799, om negen uren 's morgens, was Jan Garemijn in den ouderdom van zeven en tachtig jaar, twee maanden en acht dagen, na een langdurige ziekte gestorven, in het huis dat hij sedert 1768 in de Grauwkerkersstraat, thans n° 6, bewoonde (5).

Hij werd op het kerkhof van St. Jacobs den 25 Juni begraven. Korte dagen voor zijn overlijden, op 16 Juni 1799 had hij het eerste kind van zijn vrouw als wettig erkend, in tegenwoordigheid van Jean Ollivier Staffijn, die naderhand de weduwe zou huwen (6).

(1) Zie huwelijksakte in *Bijlagen*, II, Oorkonden, n° II, en geboorte-akte van F. T. Achtergael, *ibid.*, n° III.

(2) Zie doopakte in *Bijlagen*, II, Oorkonden, n° IV.

(3) Zie id., *Ibid.*, n^o V.

(4) Zie id., *Ibid.*, n° VII.

(5) Zie overlijdensakte, *ibid.*, n° VIII.

(6) Zie akte van erkenning, *ibid.*, n° VI.

P. Ledoulx die wellicht uit eerbied voor zijn leermeester den sluier der vergetelheid heeft willen werpen op die treurige omstandigheden, zegt uitdrukkelijk dat geene kinderen uit Garemijn's huwelijk werden geboren.

In 1774, had de rijssele portretschilder, C. Noël, het portret van Garemijn geschilderd. Het wordt thans nog bewaard in het brugsch Museum van Schilderijen. P. Ledoulx getuigt dat het zeer gelijkend was, en inderdaad, men voelt dat de portretschilder het penseel met zekerheid hanteerde. De brugsche rederijker, broeder A. Baude, dichtte er het volgend kwatrijn op :

Hier heeft het hoog beroemd penceel
Van Noël, zeker 't grootste deel
Van mijnheer Garemijn getroffen naer het leven ;
Maer van zijn schildergeest, kan hij geen uitdruk geven.

Bij het overlijden van den ouden meester rijmde dezelfde onuitputtelijke rederijker het volgend grafschrift samen :

« Hier ligt Jan Garemijn, zeer geestig in zijn leven,
Die door zijn kunstpenceel veel vreugden heeft gegeven.
Hij is van deze aerd naer de eeuwigheid gegaen ;
Zegt, kunstenaers, wie gij zijt : « Godt wilt zijn ziel ontfæen ».

Hier ligt dien snegen geest, hier ligt dien heer begraven,
Die door zijn snel penceel, liet zien zijn schildergaven
En rijkdom van couleur, waerdoor dat word zijn naem
Nog onophoudelijk geblaesen door de faem ».

Zag de brave dichter het onbeholpene van dit grafschrift in, of was het slechts zijn ontembare rijmelarijzucht die hem het volgende tweede grafschrift deed vervaardigen :

Hier ligt de lyckbuss' van mijnheer Garemijn.
Bidt voor zijn lieve ziel, dat zij bij God mag zijn.
O nijd, die veeltijds doet de dood zelfs ontdelven,
Vliegt, vliegt vrij van dit graf : deugd loont hier haer zelven.

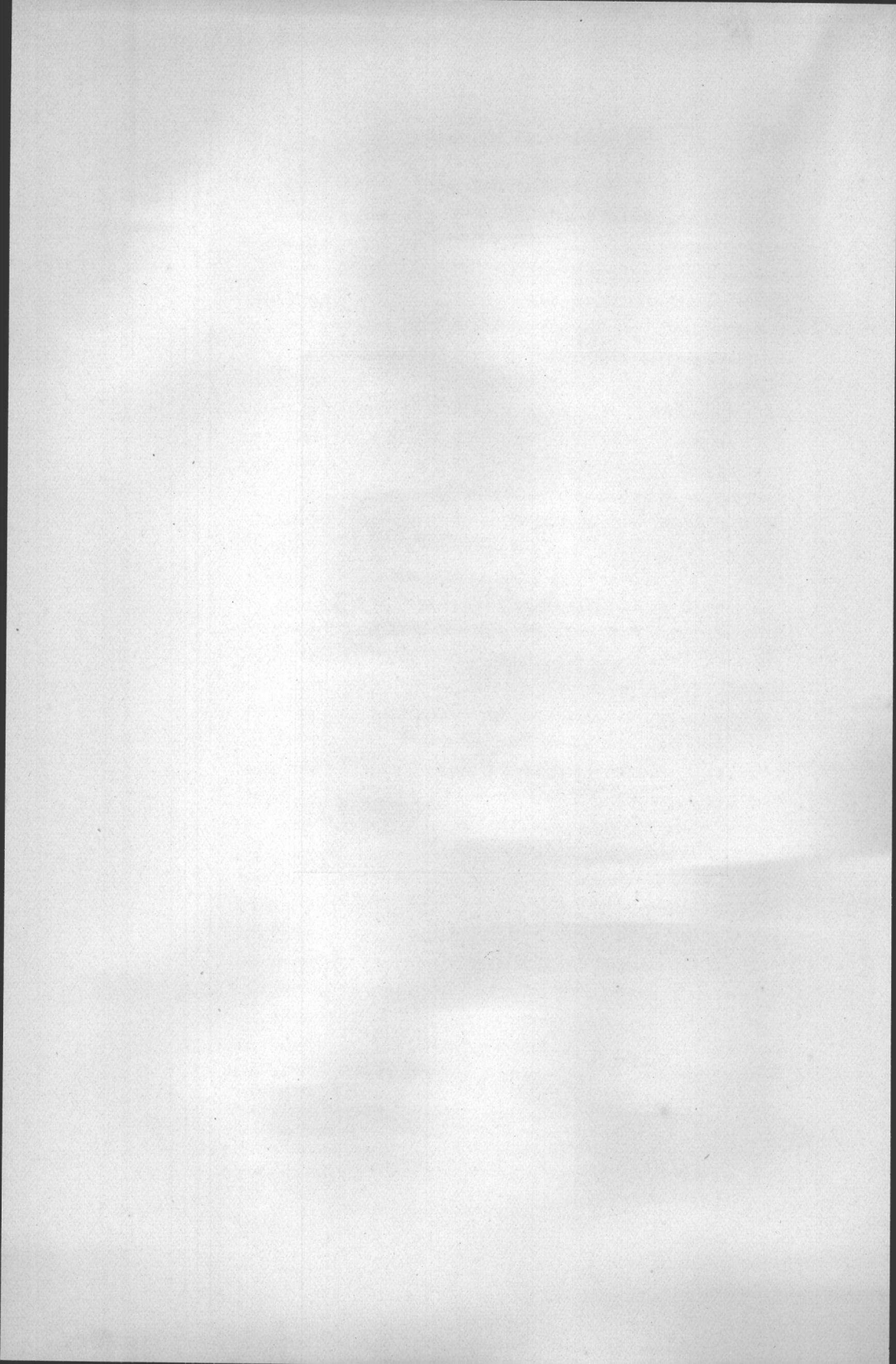
Na den dood van Garemijn, hertrouwde zijne weduwe met den brugschen kleermaker, Jan Ollivier Staffijn, die reeds tijdens het leven van Garemijn, in diens huis

Afb. III.

PATERSKOP (TEEKENING. 1746)

(Verzameling Steinmetz in het Gruuthuse-Museum te Brugge)

woonde. Uit dit huwelijk, dat op 28 Nivôse jaar X plaats greep, werden drie kinderen geboren.

De naam Garemiijn, die dank zij den brugschen meester in de geheugenis van het nageslacht een eervolle plaats veroverd had, werd door de zonen niet geëerbiedigd. De oudste die met den naam ook den voornaam van zijn vader overgeërfd had, schijnt een kommervol bestaan te hebben gesleten. Hij overleed op 27 October 1849 in het Bedelaars-werkhuis zijner geboortestad en staat opgegeven als het beroep van muzikant uitoefenend. Van den anderen zoon van Garemiijn is ons niets bekend geworden, terwijl de dochter Maria-Anna, den 10 September 1873, te Brugge in de Oudenburgstraat, 19, waar zij woonde, overleed. Haar overlijdensakte geeft haar aan als zonder beroep.

De weduwe Garemiijn zelf bleef haar leven lang het huis van den meester in de Grauwerkersstraat bewonen. Zij overleed er op 1 Januari 1849 (1). Haar tweede echtgenoot Staffiijn was reeds op 13 Januari 1826 gestorven.

Het is ons niet gelukt nadere inlichtingen te ontdekken over het vermogen van Garemiijn, bij zijn dood. Daar er minderjarige kinderen waren, moet er een staat van goederen opgemaakt geweest zijn, maar uit het ontredderde tijdstip, dat het jaar 1799 vormt, zijn ons weinig rechterlijke archiefstukken overgebleven. De staten van goederen en de voogdijbenoemingen zijn zeer onvolledig en slordig bijgehouden; bij het nazien van het onooglijk desbetreffend register verwondert het niet dat de voogdij der kinderen Garemiijn niet vermeld wordt. We weten uit de getuigenis van Ledoulx, dat Garemiijn een burgerlijk vermogen wist bijeen te brengen, en bepaald weten we dat hij eigenaar van zijn huis geworden is. Dit zijn ook de eenige gegevens die wij desaangaande bezitten.

E. HOSTEN en EG. I. STRUBBE.

(1) Zie overlijdensakte, *ibid.*, n° IX.

BIJLAGEN.

I. — Boekenschouw.

De bijzonderste bron voor de kennis van Jan Garemijn's leven en werken is het bericht hem betreffende in :

1. *Levens der Konst-schilders, Konstenaers en Konstenaeressen, zoo in 't schilderen, beeldhouwen als ander konsten, dewelke van de stad van Brugge geboren zijn ofte aldaer hunne konsten geoeffent hebben, verrijkt met veel aanmerkelyke en historycke aantekeningen getrokken uyt verscheyde schryvers, handschriften ende andere bewysstukken, opgesteld door P. LEDOULX.* — Oorspronkelijk handschrift op het stadsarchief te Brugge. We hebben tevens gebruik gemaakt van de naderhand aangevulde handschriften, waaronder voornamelijk, dit in het bezit van den h. Ach. Van Acker te Brugge, en dit in het bezit van den weled. heer L. Ryelandt, die we bedanken om de mededeeling van die handschriften.

Al was Ledoux, een leerling van Garemijn, toch is zijn bericht niet volstrekt betrouwbaar; het werd niettemin zonder naproof afgeschreven door de meeste der negentiendeuwsche schrijvers, te weten door :

2. O. DELEPIERRE, *Galerie d'artistes brugeois ou biographie concise des peintres, sculpteurs et graveurs établis à Bruges.* Bruges, 1840, blz. 77.

3. F. V. GOETHALS, *Lectures relatives à l'histoire des sciences, des arts, des lettres, des mœurs et de la politique en Belgique et dans les pays limitrophes.* Bruxelles, 1838. In 8°, Dl. IV, bl. 269-272.

4. L. VAN PETEGHEM, *Levensschetsen van vlaamsche kunst-oefenaren.* Brussel, 1858, bl. 7.

5. F. STAPPAERTS, *Garemyn (Jean)*, in *Biographie Nationale.* Bruxelles, 1880-1882. In 8°, Dl. VII, kol. 485-487.

Een in zijn kortbondigheid uitstekende schets, die bovendien van archiefopsporingen getuigt, is deze van :

6. W. J. H. WEALE, *Catalogue du musée de l'Academie de Bruges.* Bruges, 1861, bl. 93 en vlg.

Bovendien zouden over Garemijn twee door ons niet geraadpleegde dagblad-artikels verschenen zijn, het eerste, van de hand van den toenmaligen secretaris der stad Brugge, THOORIS, in de *Journal de Bruges* van 1868, het tweede in het *Brugsch Handelsblad* van 1908, door den heer F. BLONDEEL.

Deze laatste heeft ons met groote bereidwilligheid gebruik laten maken van de aantekeningen die hij verzameld had, betreffende den

brugschen kunstschilder. Deze aanteekeningen zijn voor ons des te nuttiger geweest, als ze ons op het spoor der kinderen van Garemijn hebben gesteld.

Ten slotte, verscheen onlangs een meer kunstkritische dan biografische studie over J. Garemijn, van de hand van den gentschen hoogleeraar:

7. P. DE KEYZER, *Vlaamsche Salon-Kunst uit de XVIIIe eeuw. De schilder Jan Garemijn (1712-1799)*. — De Kunst der Nederlanden, dl. I (1930), blz. 11-17.

Het zal wel nutteloos zijn te doen opmerken dat de woordenboeken van Piron, Siret en andere, uitteraard slechts tweeder-handstudien bevatten, en als zoodanig hier niet nader hoeven opgegeven te worden.

II. — Oorkonden.

I.

Geboorteakte van J. Garemijn.

1712. Aprilis. 15. Natus et baptizatus est Joannes-Antonius f^r Francisci Garemijn et Magdalenae Missiaens consusceperunt Petrus Grillion et Antonia Missiaens.

BRUGGE. *Stadhuis. Archief van den Burgerlijken Stand.* Register van St. Salvators.

II.

Huwelijksakte van J. Garemijn.

Anno 1791, secunda Maii, Joannes Antonius Garemijn, baptizatus in ecclesia parochiali St. Salvatoris Brugis, sui juris, et Francisca Theresia Achtergael, baptizata in Dudzele sub hac diocesi, morennis, de consensu parentum, ambo habitantes in hac, proeviis tribus proclamationibus, coram me infrascripto ex commissione Rev. Dⁱ Pastoris mei, matrimonium contraxerunt; testes fuerunt Carolus Ryelandt et Carolus Ballée.

s/ Joannes Anthonius Garemyn, Francisca Treseia Achtergael; Carol. Ryelandt 1731; Charles Ballée; J. Hinnekens, coadj. S. Jacobi.

IBID. — *Ibid.* Register van St. Jacobs.

III.

Geboorteakte van F. T. Achtergael.

Die duodecima octobris 1767, baptizata est Francisca Theresia, filia legitima Petri Joannis Achtergael, aetatis suae anno trigesimo quarto, baptizati in sancti Petri super Aggerem, et Annae Mariae Bauwens, aetatis suae anno vigesimo sexto, baptizatae in sancti Aegidii Brugis; susceperunt Franciscus Van Loo et Petronilla Hoof; nata pridie ad medium tertiae post meridiem. (s) Petrus Vleys, pastor in Dudzeele.

BRUGGE. *Rechtbank van eersten aanleg. Archief van den Burgerstand. Platteland Vrije: Extracten authentique, 1767, f° 87 v.*

IV.

Geboorteakte van het eerste kind uit J. Garemijn's huwelijk.

6 Aprilis 1796, hora 11, natus et postridie baptizatus est Joannes Josephus filius Franciscae Theresiae Achtergael, aetatis 29 annorum, baptizatae in ecclesia de Dudzeele; susceperunt Josephus Druck, civis brugensis et Maria Bauwens, parochiana in Dudzeele. (s) P. Niulaet, pastor S. Donatiani; Josephus Druck.

BRUGGE. — *Stadhuis l. c.* — Register van St. Donaas.

V.

Geboorteakte van het tweede kind uit J. Garemijn's huwelijk.

L'an six de la République Française, le seize du mois de Nivôse est né à Bruges, en la maison située, rue Grauwerkersstraet, 3, François Jean fils de Jean Garemijn, peintre, absent à cause d'une maladie, et de Françoise Achtergael, âgée de vingt huit ans (*sic*), épouse en légitime mariage du dit Jean Garemijn. (sé) B. Vansteenkiste, P. Goddijn, officier public.

BRUGGE. — *Stadhuis l. c.* — Geboortenregister over het jaar VI.

VI.

Wettigingsakte van het eerste kind uit J. Garemijn's huwelijk.

Aujourd'hui, vingt-huit prairial, an sept de la République Française, à onze heures du matin, je soussigné, Jean Holvoet, administrateur de la commune de Bruges, élu le premier floréal dernier pour recevoir les actes destinés à constater la naissance, les mariages et décès des citoyens, à l'invitation du citoyen JEAN ANTOINE GAREMIJN, peintre, domicilié en cette commune, section E 3, n° 57,

rue dite Grauwkerstraete, je me suis transporté au dit domicile, lequel Jean Antoine Garemijn par une longue maladie se trouvant dans l'impossibilité de quitter le lit et jouissant du libre usage de la raison, en présence des citoyens Jean Ollivier Staffijn, tailleur, âgé de trente-sept ans et de Augustin Guillaume Dubois, tailleur, âgé de trente-trois ans, tous deux domiciliés en cette commune, a déclaré à moi, Jean Holvoet, qu'il reconnaît pour son enfant le nommé Jean-Joseph Achtergael, dont son épouse Françoise Thérèse Achtergael est accouchée le six avril mil sept cent quatre vingt seize et inscrit dans le registre aux actes des baptêmes des enfants naturels de la ci-devant paroisse de St. Donas, lequel enfant demeure actuellement chez le citoyen Pierre Achtergael, jardinier, domicilié dans la commune de Dudzele, département de la Lys, canton de Damme.

De quelle reconnaissance et déclaration à la réquisition expresse du dit Jean Antoine Garemijn et après m'être assuré qu'ils étaient engagés dans les liens du mariage, au tems de la conception du dit enfant, j'ai dressé le présent acte que le dit Jean Antoine Garemijn et les deux témoins, Jean Ollivier Staffijn et Augustin Guillaume Dubois ont signé avec moi. Fait en la maison du dit Jean Antoine Garemijn les jour, mois et an ci-dessus. (sé) J. Staffyn — Augustin Guillaume Dubois — Françoise Thérèse Achtergael — J. Holvoet, off. public.

Le citoyen Jean Antoine Garemyn à cause de sa maladie a déclaré ne pouvoir signer. (sé) J. Holvoet, off. public.

BRUGGE. — *Stadhuis l. c.* — Geboortenregister van 1799.

VII.

Geboorte-akte van het derde kind uit J. Garemijn's huwelijk.

L'an sept de la République Française, le premier jour complémentaire, est née à Bruges : Marie Anne, fille de Françoise Achtergael, veuve de Jean Antoine Garemijn, peintre, décédé en cette commune le cinq Messidor présente année. P. Deschrijver, Ph. Herrebaut, J. N. Vanderschaeghe, Albertina Allaert.

IBID. — *Ibid.* — Geboortenregister van 1799.

VIII.

Overlijdensakte van J. Garemijn.

L'an mil sept cent nonante neuf, le vingt trois du mois de juin, est décédé à Bruges, Jean Antoine Garemijn, âgé de quatre-vingt huit ans, né à Bruges, y domicilié, époux de Françoise Thérèse Achtergael. (sé) Francisca Achtergael, J. Annot, J. Holvoet, officier public.

IBID. — *Ibid.* — Register van overlijden van 1799.

IX.

Overlijdensakte van F. T. Achtergael.

Ten jare achttien honderd zeven en veertig, den tweeden January, om negen uren voormiddag, zijn voor ons Philippus Bernardus Verhulst, schepen, ambtenaar van den borgerstaet der stad Brugge, hoofdplaets der Provincie Westvlaenderen gecompareerd : Franciscus Franchois, schoenmaker, oud zes en dertig jaren, geen bloedverwant van de overledene en Petrus De Gryse, metsers, oud drie en veertig jaren, neef bij alliantie van de overledene, beyde wonende te Brugge, dewelke ons verklaerd hebben dat Francisca Theresia Achtergaele, zonder beroep, oud negen en zeventig jaren, geboorte Dudzeele, woonende te Brugge, Grauwerkerstraet, dogter van Petrus Joannes Achtergael en van Anna Maria Bauwens, beyde overleden, weduwe 1°) van Joannes Garemijn 2°) van Joannes Oliverius Staffijn, in leven meester kleermaker, overleden te Brugge, overleden is gisteren eersten January om een uur namiddag in 't huis n° 57 E 3 in de voormelde straete, en de comparanten hebben met ons na voorlezinge geteekend, behalve den tweeden declarant door ongeleerdheid. (get) F. Franchois, P. B. Verhulst.

BRUGGE. — *Stadhuis l. c.* — Register sterfgevallen 1874, n° 1.
